

ЗАТВЕРДЖЕНО
Методичною радою
університету
від 26.02.2020
(протокол №5)

Силабус
навчальної дисципліни
Психологія
2025-2026 навчальний рік

Освітньо-професійна програма: «Фізична культура і спорт»
Спеціальність: А7 Фізична культура і спорт
Галузь знань: А Освіта
Рівень вищої освіти: перший

Викладач	Ірина ЧЕРЕЗОВА
Посилання на сайт	bdpu.org.ua http://bdpu.org/faculties/fppom/structure-fppom/kaf-psiologiya/
Контактний тел.	0665134464
Е-mail викладача:	irina.cherezova69@gmail.com
Графік консультацій	Індивідуальний

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	звітність
6/180	30	28	122	екзамен

Семестр: весінній

Мова навчання: українська

Ключові слова: психологія, психіка, свідомість, психічні процеси, психічні стани, психічні властивості, вікова періодизація, навчання, виховання, педагогічна діяльність.

Мета та предмет курсу:

Метою викладання навчальної дисципліни «Психологія» є забезпечення загальної теоретичної та практичної підготовки здобувачів вищої освіти у галузі загальної, вікової та педагогічної психології.

Предметом психології є закономірності та механізми психіки, її вікова динаміка, психологічні основи навчання, виховання та педагогічної діяльності.

Основні завдання вивчення навчальної дисципліни «Психологія» :

- 1) опанування знаннями про закономірності та особливості психічного життя людини;
- 1) сприяння розумінню єдності, цілісності, взаємозв'язку всіх психічних явищ, їх механізмів та закономірностей як невід'ємних складових психічного розвитку особистості;
- 2) усвідомлення соціальної сутності особистості та впливу соціальних чинників на її становлення;
- 3) розкриття закономірностей та специфіки вікового розвитку особистості;
- 4) вивчення психологічних аспектів процесів навчання і виховання, їх особливостей в сучасному освітньому просторі;
- 5) розкриття специфіки педагогічної діяльності, її змісту та функцій;
- 6) сприяння усвідомленню значущості оволодіння студентами психологічними знаннями як важливими для їх майбутнього професійного становлення;
- 7) сприяння самовдосконаленню та самореалізації студентської молоді в різних аспектах життєдіяльності;
- 8) розвиток професійних якостей особистості.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Психологія» здобувач буде **знати:**

- 1) фундаментальні світоглядні основи психології як науки;
- 1) методи психологічного дослідження;
- 2) закономірності розвитку особистості, її виховання та формування в онтогенезі;
- 3) структуру індивідуальності та шляхи їх розвитку;
- 4) вікові закономірності розвитку психіки та її прояви;
- 5) психологічні основи навчання та виховання.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Психологія» здобувач буде **вміти:**

- 1) аналізувати та оцінювати психічні явища у практичних ситуаціях;
- 1) досліджувати прояви та рівні розвитку особистості на різних вікових етапах;
- 2) проводити спостереження за рівнем сформованості когнітивних процесів особистості, її емоційно-вольової сфери;
- 3) володіти психологічним інструментарієм та застосовувати його в процесі професійної діяльності або навчання;

- 4) удосконалювати навички самостійної навчальної діяльності в галузі психології;
- 5) на основі психологічних знань будувати співпрацю з колегами, представниками інших культур, релігій, політичних напрямків тощо;
- 6) на основі самопізнання формувати власний стиль вирішення складних спеціалізованих задач та практичних проблем у процесі професійної діяльності або навчання.

Основні результати навчання і компетентності згідно з вимогами освітньо-професійної програми:

<i>Фахові компетентності спеціальності (ФК)</i>	<i>Програмні результати навчання</i>
1. Здатність забезпечувати формування фізичної культури особистості.	1. Здійснювати аналіз суспільних процесів у сфері фізичної культури і спорту, демонструвати власне бачення шляхів розв'язання існуючих проблем.
2. Здатність проводити тренування та супроводження участі спортсменів у змаганнях.	2. Спілкуватися українською та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом, дотримуватися етики ділового спілкування.
3. Здатність до організації оздоровчо-рекреаційної рухової активності різних груп населення.	3. Уміти обробляти дані з використанням сучасних інформаційних та комунікаційних технологій.
4. Здатність визначати заходи з фізкультурно-спортивної реабілітації та форми адаптивного спорту для осіб, що їх потребують.	4. Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне та самокритичне мислення.
5. Здатність зміцнювати здоров'я людини шляхом використання рухової активності, раціонального харчування та інших чинників здорового способу життя.	5. Засвоювати нову фахову інформацію, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег.
6. Здатність до розуміння ретроспективи формування сфери фізичної культури і спорту.	6. Мати базові знання з проведення досліджень проблем фізичної культури і спорту, підготовки та оформлення наукової праці.
7. Здатність застосовувати знання про будову та функціонування організму людини.	7. Здійснювати навчання руховим діям та розвиток рухових якостей
8. Здатність проводити	

<p>біомеханічний аналіз рухових дій людини.</p> <p>9. Здатність надавати долікарську допомогу під час виникнення невідкладних станів.</p> <p>10. Здатність здійснювати навчання, виховання та соціалізацію людини у сфері фізичної культури і спорту, застосовуючи різні педагогічні методи та прийоми.</p> <p>11. Здатність аналізувати прояви психіки людини під час занять фізичною культурою і спортом.</p> <p>12. Здатність використовувати спортивні споруди, спеціальне обладнання та інвентар.</p> <p>13. Здатність застосовувати сучасні технології управління суб'єктами сфери фізичної культури і спорту.</p> <p>14. Здатність до безперервного професійного розвитку.</p> <p>15. Здатність до організації та здійснення тренувального процесу в обраному виді спорту, використання технологій проектування структури і змісту професійної діяльності, прогнозування її результатів.</p> <p>16. Здатність реалізовувати програми занять з різних напрямів оздоровчого фітнесу, організувати фізкультурно-оздоровчі та масові спортивні заходи для залучення різних груп населення до оздоровчо-рекреаційної рухової активності та здорового способу життя.</p> <p>17. Здатність здійснювати професійну діяльність у сфері</p>	<p>людини в умовах різних форм організації занять фізичними вправами.</p> <p>8. Здійснювати заходи з підготовки спортсменів, організації й проведення спортивних змагань.</p> <p>9. Демонструвати готовність до зміцнення особистого та громадського здоров'я шляхом використання рухової активності людини та інших чинників здорового способу життя, проведення роз'яснювальної роботи серед різних груп населення.</p> <p>10. Оцінювати рухову активність людини та її фізичний стан, складати та реалізовувати програми кондиційного тренування, організувати та проводити фізкультурно-оздоровчі заходи.</p> <p>11. Обґрунтовувати вибір заходів з фізкультурно-спортивної реабілітації та адаптивного спорту.</p> <p>12. Аналізувати процеси становлення та розвитку різних напрямів спорту, олімпійського руху та олімпійської освіти на міжнародному та національному рівнях.</p> <p>13. Використовувати засвоєнні уміння і навички занять популярними видами рухової активності оздоровчої спрямованості.</p> <p>14. Застосовувати у професійній діяльності знання анатомічних, фізіологічних, біохімічних, біомеханічних та гігієнічних аспектів занять фізичною культурою і спортом.</p> <p>15. Визначати функціональний стан організму людини та обґрунтовувати</p>
--	---

фізичної культури і спорту в умовах постконфліктних або деокупованих територій, з урахуванням специфіки соціальних, психологічних та інфраструктурних особливостей регіону.

вибір засобів профілактики перенапруження систем організму осіб, які займаються фізичною культурою і спортом.

16. Надавати долікарську медичну допомогу при невідкладних станах та патологічних процесах в організмі людини.

17. Знати та розуміти сутність, принципи, методи, форми та організацію процесу навчання і виховання людини.

18. Аналізувати психічні процеси, стани та властивості людини під час занять фізичною культурою і спортом.

19. Аргументувати управлінські рішення для вирішення проблем, які виникають в роботі суб'єктів фізичної культури і спорту; мати навички лідерства.

20. Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність.

21. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

22. Знати основні вимоги до організації та проведення спортивних змагань з обраного виду спорту.

23. Знати та розуміти сутність, принципи та методи відбору спортсменів та визначення орієнтації їх підготовки у процесі багаторічного удосконалення

24. Демонструвати ґрунтовні знання та вміння з визначення змісту та планування тренувального процесу спортсменів на окремих етапах багаторічної підготовки в обраному

	<p>виді спорту.</p> <p>25. Проектувати та складати програми, занять різних форм та напрямків оздоровчого фітнесу з урахуванням індивідуальних особливостей, цілей та потреб тих, хто займається.</p> <p>26. Організовувати та проводити заходи з фізичної рекреації та оздоровчого фітнесу для підвищення рівня залучення різних груп населення до рухової активності.</p> <p>27. Демонструє навички застосування базових військових знань, прийомів самозахисту та домедичної допомоги для забезпечення особистої та колективної безпеки.</p> <p>28. Планувати та реалізовувати фізкультурно-оздоровчі заходи, спортивні ініціативи у громадах, що зазнали впливу воєнних дій, враховуючи потреби їх соціальної згуртованості, безпеки та розвитку.</p>
--	--

Зміст курсу

Модуль 1. Загальна психологія

Тема 1. Вступ до психології. Визначення психології як науки та її завдання. Рефлекторна природа психіки. Психіка і свідомість. Основні галузі психологічних знань. Зв'язок психології з іншими науками. Основні напрями в сучасній психології. Основні вимоги до методів психології. Основні та додаткові методи психології. Розвиток психіки і свідомості. Історичний розвиток людської свідомості.

Тема 2. Особистість у діяльності та спілкуванні. Поняття про особистість та її структуру. Активність особистості та її джерела. Розвиток і виховання особистості. Поняття про групи. Міжособистісні сосунки у групі. Поняття про діяльність. Зміст і структура діяльності. Засоби діяльності. Основні види діяльності людини. Поняття про спілкування. Засоби спілкування. Функції спілкування. Різновиди спілкування.

Тема 3. Пізнавальні психічні процеси. Поняття про увагу. Функції уваги. Природа уваги. Види уваги. Властивості уваги. Поняття про відчуття. Фізіологічні механізми відчуттів. Класифікація та види відчуттів. Властивості і закономірності відчуттів. Поняття про сприймання. Рефлекторна природа сприймань. Види сприймання. Властивості сприймання. Поняття про пам'ять. Природа пам'яті. Теорії і закони пам'яті. Класифікація та види пам'яті. Характеристики процесів пам'яті. Індивідуальні особливості пам'яті. Поняття про мислення. Розумові дії та операції. Форми мислення. Види мислення. Індивідуальні відмінності в мисленні людей. Поняття про уяву. Фізіологічні основи уяви. Основні прийоми створення образів уяви. Класифікація та види уяви. Індивідуальні особливості уяви.

Тема 4. Емоційно-вольові процеси. Поняття про почуття та емоції. Фізіологічне підґрунтя емоцій і почуттів. Види емоцій та почуттів. Форми переживання емоцій і почуттів. Вищі почуття. Поняття про волю. Функції волі. Природа волі. Довільні дії та їх особливості. Основні фази складної вольової дії. Індивідуальні особливості волі людини.

Тема 5. Індивідуально-психологічні особливості особистості. Поняття про темперамент. Фізіологічні основи темпераменту. Тип ВНД і темперамент. Психологічна характеристика типів темпераменту. Властивості темпераменту. Темперамент та індивідуальний стиль діяльності. Поняття про характер. Природні і соціальні передумови формування характеру. Структура характеру. Провідні риси характеру. Поняття акцентуації характеру. Основні умови та механізми формування характеру. Поняття про здібності. Природні і соціальні передумови здібностей. Задатки. Структура та види здібностей. Індивідуальні відмінності у здібностях людей.

Модуль 2. Вікова психологія

Тема 1. Загальні засади вікової психології. Об'єкт і предмет вікової психології. Місце вікової психології у системі психологічних наук. Методологічні засади вікової психології. Методи вікової психології. Структура, функції і завдання вікової психології. Виникнення і розвиток вікової психології. Теоретичні основи вікової психології.

Тема 2. Психологія дитинства. Загальна характеристика пренатального розвитку. Початок психічного життя. Особливості розвитку новонародженого. Психічний розвиток немовляти. Особливості розвитку в ранньому дитинстві. Психічний і особистісний розвиток дитини у дошкільному віці. Готовність

дитини до шкільного навчання. Загальна характеристика розвитку молодшого школяра. Розвиток самосвідомості молодшого школяра. Розвиток спонукальної сфери молодшого школяра. Особливості пізнавальної сфери молодшого школяра.

Тема 3. Психологія дорослішання. Місце підліткового періоду в загальному процесі індивідуального розвитку. Соціальна ситуація розвитку підлітка. Провідна діяльність підлітка. Психологічні новоутворення підліткового віку. Розвиток самосвідомості підлітка. Розвиток спонукальної сфери підлітка. Пізнавальний розвиток у підлітковому віці. Особливості навчально-виховної роботи з підлітками. Поняття юності. Розвиток самосвідомості у ранній юності. Розвиток спонукальної сфери у період ранньої юності. Особливості спілкування у ранній юності. Особливості розвитку пізнавальних психічних процесів. Соціально-психологічна готовність до самостійного життя. Загальні особливості зрілої юності.

Тема 4. Психологія дорослості. Дорослість як етап онтогенезу. Періодизація психічного розвитку дорослої людини. Проблеми розвитку у дорослому віці. Рання дорослість. Особливості розвитку самосвідомості у ранньому дорослому віці. Особливості спонукальної сфери у ранньому дорослому віці. Розвиток інтелекту та окремих інтелектуальних функцій. Особливості емоційного розвитку у ранньому дорослому віці. Зрілий дорослий вік. Особливості життєдіяльності у зрілому дорослому віці. Розвиток «Я-концепції». Розвиток спонукальної сфери. Особливості емоційної сфери у зрілому дорослому віці. Особливості пізнавальних процесів у зрілому дорослому віці.

Тема 5. Психологія старіння. Загальна характеристика старості. Особливості «Я-концепції» та розвитку особистості в період старості. Особливості пізнавальних та емоційних процесів в старості. Фізіологічні обмеження і особливості поведінки людей похилого віку. Мудрість як сенс життя у старості. Значення сім'ї для людини похилого віку.

Модуль 3. Педагогічна психологія

Тема 1. Вступ до педагогічної психології. Предмет і завдання педагогічної психології. Міжпредметні зв'язки педагогічної психології з іншими науками. Система категорій педагогічної психології. Поняття соціалізації. Методологічні принципи та методи педагогічної психології.

Тема 2. Психологія навчання. Зміст і сутність категорії навчання. Навчання як умова розвитку. Основні лінії психічного розвитку в процесі навчання та виховання. Історичні методи та форми організації навчання. Основні типи навчання та їхні психологічні моделі. Класифікація видів навчання. Напрями розвитку сучасного навчання

Тема 3. Психологія навчальної діяльності. Поняття про наuczіння та учіння. Механізми та закони наuczіння. Учіння як пізнавальна діяльність.

Зарубіжні концепції учіння. Вітчизняні теорії учіння. Теорія цілеспрямованої навчальної діяльності. Рівневий аналіз навчальної діяльності. Покомпонентний аналіз навчальної діяльності. Вікова динаміка формування навчальної діяльності. Здібності в навчальній діяльності. Психологічні питання самоосвітньої діяльності.

Тема 4. Психологія виховання. Сутність та завдання психології виховання. Специфіка процесу виховання. Механізми формування особистості у процесі виховання. Загальні психологічні закономірності формування особистості учня. Проблема управління вихованням. Показники та критерії вихованості особистості. Формування якостей особистості у процесі виховання. Вікові аспекти виховання. Самовиховання особистості: завдання, структура, етапи, методи.

Тема 5. Психологія педагогічної діяльності. Специфіка та психологічна структура педагогічної діяльності. Функції та творчий характер педагогічної діяльності. Стили педагогічної діяльності. Індивідуальний стиль діяльності вчителя. Психолого-педагогічні проблеми взаємодії вчителя і учнів. Педагогічне спілкування. Педагогічний такт. Особливості педагогічних конфліктів. Психологічні бар'єри у процесі педагогічної діяльності.

Методи навчання: В умовах кредитної технології навчання найбільш ефективними є методи, спрямовані на формування активної позиції здобувачів вищої освіти, активізацію та стимулювання їх навчально-пізнавальної діяльності: проблемні й оглядові лекції, бесіда, презентація, демонстрація навчального матеріалу із застосуванням комп'ютерної та телекомунікаційної техніки, навчальна дискусія, ділові ігри, рішення психологічних задач та ситуацій, дистанційні консультації тощо.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять):

Політика щодо дедлайнів та перекладання. Своєчасне виконання практичних завдань та самостійної роботи є обов'язковим. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Відпрацювання тем курсу, що були пропущені або не підготовлені, відбувається на консультаціях згідно графіку.

Політика щодо академічної доброчесності. Дотримання норм академічної доброчесності є загальною вимогою для студентів БДПУ згідно з Положенням про академічну доброчесність у БДПУ. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. При повторних порушеннях, беручи до уваги

моральний аспект проблеми, до студента можуть бути застосовані дисциплінарні заходи.

Політика щодо відвідування. Очікується, що всі здобувачі вищої освіти відвідають лекційні та практичні заняття курсу. За об'єктивних причин (хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування тощо) навчання може відбуватись в онлайн форматі за погодженням із викладачем. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання всіх видів письмових робіт, передбачених курсом.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: Вивчення курсу передбачає використання ТЗН (мультимедійний проектор, екран, ноутбук тощо), офіційних каналів зв'язку (Viber, Google, Zoom, Skype, електронна пошта тощо) та освітніх платформ (MOODLE та ін.).

Система оцінювання та вимоги:

Оцінювання знань, умінь і навичок здобувачів вищої освіти здійснюється на основі результатів поточного та підсумкового контролю. Підсумкова оцінка є сумою балів, набраних під час поточного та підсумкового контролю і максимально складає 100 балів.

Поточний контроль здійснюється під час практичних занять. При оцінюванні на практичних заняттях враховується активність студентів на занятті, відповіді на питання, обговорення дискусійних та додаткових питань, виконання практичних завдань та самостійної роботи.

Підсумковий контроль відбувається у формі екзамену.

Максимальна оцінка навчальних досягнень

1. Максимальна сума балів поточного контролю (практичні та самостійні роботи) – 50 балів.
2. Максимальна сума балів підсумкового контролю (екзамен) – 50 балів.
3. Максимальна сума балів за навчальну дисципліну (підсумкове оцінювання) – 100 балів.

Для оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти застосовується внутрішня університетська шкала. Мінімальний пороговий рівень оцінки з освітньої компоненти є єдиним в Університеті, не залежить від форм і методів оцінювання, складає 50 балів.

Шкала оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти

Оцінка за університетською шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

Список рекомендованих джерел

Основні

1. Загальна психологія : підручник / за заг. ред. С. Д. Максименка. 4-те вид., переробл. і доп. Том 1. Київ : Видавництво «Людмила», 2025. 568 с.
2. Калениченко Р. А. Педагогічна психологія: навч. посіб. Київ : КНУБА, 2023. 196 с.
3. Москалець В. П. Загальна психологія : підручник. Київ : Ліра, 2020. 564 с.
4. Педагогічна психологія: навч.-метод. посібник (для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня денної та заочної форм навчання) / уклад. Н. Г. Кошелева. Дніпро, ГПМ ДВНЗ ДДПУ, 2024. 175 с.
5. Поясок Т. Б., Беспарточна О. І., Квасник О. В., Шаполова В. В. Загальна психологія: навчальний посібник. Харків : ФОП Бровін О. В., 2023. 512 с.
6. Психологія (загальна та вікова) : навчальний посібник / уклад. А. В. Аханова. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2021. 192 с.
7. Руденко Л. А. Основи психології та педагогіки : навчальний посібник. Львів : ЛДУ БЖД, 2020. 146 с.
8. Савчин М. В. Загальна психологія : навчальний посібник. Київ : ВЦ «Академія», 2025. 352 с.
9. Скрипченко О. В. Вікова та педагогічна психологія : навчальний посібник. Київ : Каравела, 2019. 400 с.
10. Теоретичні питання вікової психології : навчальний посібник для закладів вищої освіти; 2-е вид., випр. і доповн. / В. П. Пісоцький, А. М. Горянська. 2023. 232 с.
11. Яланська С. П. Загальна психологія : конспект лекцій : навчальний посібник для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня - бакалавр. 2-ге вид. виправл. і доп. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2023. 191 с.

Допоміжні

1. Аханова А.В. Вікова психологія в схемах та таблицях. Методичний посібник/ Аханова А.В.- Л.: ЛПК, 2019.- 76 с.
2. Гоцуляк Н. Є. Українсько-англійський словник психологічних термінів [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. 317 с.
URL: <http://elar.kpnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/7510>
3. Дуткевич Т. В. Загальна психологія. Теоретичний курс : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2016. 388 с.
4. Загальна психологія. Теоретико-методологічні основи науки [Електронний ресурс] : навч. посіб. / О. В. Ловка, Л. Л. Борисенко, Л. А. Колесніченко, Л. В. Музичко, А. В. Тімакова, Д. Г. Лавриненко / За заг. ред. О. В. Ловкої. Київ : КНЕУ, 2019. 390 с.
URL: <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi71/0051700.pdf>
5. Загальна психологія. Самостійна робота : методичний посібник для студентів, які навчаються за ОПП 053 Психологія, першого освітнього рівня (бакалаврського) / Укладач : І. М. Чорна. Тернопіль : 2024. 57 с.
6. Загальна психологія: навч. посіб. / О. П. Сергеєнкова, О. А. Столярчук, О. П. Коханова, О. В. Пасека. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 296 с.
7. Козубовська І. В., Повідайчик О. С. Короткий тлумачний словник психолого-педагогічних термінів (для аспірантів і магістрів). Ужгород : ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2021. 41 с.
8. Колобич О. П. Загальна психологія : навчально-методичний посібник. Львів, 2018. 172 с.
9. Приходько Ю. О., Юрченко В. І. Психологічний словник-довідник : навч. посіб., 4-те вид., випр. і доп. Київ : Каравела, 2020. 418 с.
10. Черезова І. О. Психологія життєвих криз особистості (курс лекцій) : навчальний посібник. Бердянськ, БДПУ, 2021. 110 с.

Інформаційні ресурси

1. <https://library.bdpu.org.ua/> Бібліотека БДПУ
2. <http://www.nbuv.gov.ua/> Національна бібліотека імені В. І. Вернадського
3. <http://nplu.org/> Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого
4. <http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe>
C21COM=F&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB Електронна бібліотека
“УКРАЇНКА”
5. <https://zounb.zp.ua/> Запорізька обласна універсальна наукова бібліотека
6. <https://kdket.lcloud.in.ua/ebook/224> Навчальна хмара. Електронні підручники.